

تدبیر در حدیث و سیره معصومین (علیهم السلام) - استاد ضرابی

بسم الله الرحمن الرحيم وصلى الله على محمد وآله الطاهرين

هفدهم ربيع الاول ۱۴۴۲ مطابق با ۹۹ / ۸ / ۱۲

ميلاد خجسته پيامبر نور و رحمت محمد مصطفى (صلى الله عليه و آله و سلم)

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَنَّهُ سَيِّدُ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ وَ أَنَّهُ سَيِّدُ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الْأَيِّمَةِ الطَّيِّبِينَ يَا خَاتِمَ النَّبِيِّينَ، السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا سَيِّدَ الْمُرْسَلِينَ

عيد البرية عيد المولد النبوي في المشرقين له و المغربيين دوى

عيد ولادت پيامبر، عيد همه آفرينش است، همان كه آوازه او در شرق و غرب
طنين انداز است.

عيد النبی ابن عبد الله من طلعت شمس الهداية من قرآنه العلوى

عيد ولادت فرزند عبدالله، آن پيام آورى كه آفتاب هدايت از قرآن بلندمرتبه او
سرزده است.

بدا من القفر نورا للورى و هدى يا للتمدن عماكون من بدوى

از بيابان تفتيده و خشكیده، نور هدايت براى مردمان پديدار شد، شگفتا كه جهان،
به دست صحرانشينى تمدن و مدنيت گرفت.

پيامبر(ص) فرمودند: «مَنْ صَلَّى عَلَى مَرَّةٍ لَمْ يَبْقَ لَهُ مِنْ ذُنُوبِهِ ذَرَّةٌ. اگر كسى
يك بار بر من درود بفرستد، ذره اى از گناهانش باقى نمى ماند.» (جامع
الاخبار _ ص ۵۹)

ازازل بر همه ذرات جهان تا عرصات رسد از آبروى آل محمد بركات

موضوع تدبیر:

چگونه صلوات می تواند چنین اثری داشته باشد؟ و آیا مقصود از صلوات همین صلواتی است که می فرستیم؟

پاسخ:

معنای صلوات

واژه صلوات از ریشه «صلو» است. مفرد آن، صَلَاة است. صلاة در لغت به معنای دعا و نیایش است. نماز نیز در حقیقت نوعی دعا است.

با نگاهی به رابطه میان واژگان «وصل» و «صلو» می توان گفت که میان صلات از ریشه «صلو» با صله از ریشه «وصل» نوعی ارتباط معنایی است؛ زیرا کسی که صلاة به معنای دعا و نیایش را با خدا دارد، خواهان وصل با خدا است مثل قطره ای که وصل به دریا بشود. چون صلوات اتصال است.

در روایتی از امام صادق (ع) است که می فرماید: «درود خداوند به معنای رحمت، درود ملائکه به معنای به پاکی یاد کردن و درود مردم به معنای دعاست.» (مجمع البیان، ج ۷ - ۸، ص ۵۶۸)

اگر رحمتی از خدا به خلق می رسد از مظهر اتم و اکملش خواهد بود:

امام زمان (عج) خطاب به کامل بن ابراهیم می فرماید: «قُلُوبُنَا أَوْعِيَةٌ لِمَشِيَةِ اللَّهِ، فَإِذَا شَاءَ شِئْنَا، وَاللَّهُ يَقُولُ: وَمَا تَشَاؤُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ - دل های ما ظرفی برای خواست خداوند است. اگر خدا چیزی را اراده کند و بخواهد، ما نیز اراده کرده، خواهیم خواست. خداوند متعال می فرماید: و شما نمی خواهید مگر این که خداوند بخواهد.» (بحار الانوار، ج ۲۵، ص ۳۳۶)

امام حسین علیه السلام روز عاشورا فرمود: «فَجَبْرَائِيلُ مِنْ أَهْلِ الْبَيْتِ وَ إِنَّهُ لَخَادِمُنَا» (بحار، ج ۲۶، ص ۳۳۵)

روشن از روی تو آفاق جهان می بینم عالم از جاذبه ات در هیجان می بینم
شورش بلبل و جانبازی پروانه و شمع همه از عشق تو ای مونس جان می بینم

جامعیت ذکر صلوات

در ذکر صلوات ؛ هم توحید، هم نبوت، هم امامت، هم معاد هست.

«اللَّهُمَّ» که می گوئیم اقرار به خداست، توحید است. درود بر پیامبر، پس پیامبر را قبول کرده ایم، نبوت و رسالت درست شد. آل پیامبر را ضمیمه کردیم، امامت و ولایت درست می شود. جزای صلوات به ما می رسد، معاد و قیامت مان درست می شود. اگر چیزی از این بهتر بود خدا همان کار را می کرد.

امام صادق علیه السلام فرمودند: «در صلوات تسبیح هم هست.» در روایات داریم: در صلوات استغفار هست، لا اله الا الله هست.

ما دیگر چیزی به این جامعی نداریم. تسبیح، سبحان الله هست، تحمید الحمد لله هست، تکبیر، الله اکبر هست. خیلی ذکر جامعی است؛ زیرا حدیث داریم: در میزان حسنات چیزی نهاده نمی شود که سنگین تر از تسبیحات اربعه باشد. «سُبْحَانَ اللَّهِ وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ» (مفاتیح الجنان) ولی اگر کسی ذکر صلوات را بگوید، ثواب آن چهار ذکر را هم دارد.

بر روی زمین و آسمانها و کرات در بین مناجات برای حاجات زیباتر از این جمله ندیده است کسی بر خاتم انبیاء محمد صلوات

تکلیف خداوند به پیامبر صلوات الله علیه واله

پیامبر (ص) موظف بود تا بر مومنان صلوات بفرستد: «خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ - از اموالشان صدقه ای بگیر که آنان را تطهیر می کنی و بدان تزکیه می کنی و بر ایشان صلوات بفرست و دعا کن که دعای تو موجب آرامش آنان است و خدا شنوا و دانا است.» (توبه / ۱۰۳)

مؤمنان با صلوات خدا و فرشتگان و پیامبر (ص) از ظلمت به سوی نور بیرون می آیند و از نورانیت و سکونت و آرامش برخوردار شده (توبه / ۱۰۳) و از رحمت رحیمی و خاص خدا نسبت به خود بهره مند شده (احزاب / ۴۳) و از غفران و آمرزش گناهان از سوی خدا سود می برند. (توبه / ۹۹)

دل با صلوات محرم راز شود سیمرغ شود بلند پرواز شود

فرمود پیامبر که با هر صلوات درهای اجابت دعا باز شود

امر الهی به اهل ایمان

قال الله تعالى في قرآنه الكريم : « إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا - همانا خدا و فرشتگانش بر پیامبر صلوات می فرستند. ای کسانی که ایمان آورده اید بر پیامبر صلوات و سلام کامل و تمام بفرستید. » (احزاب/ ۵۶)

خدا با آوردن فعل مضارع « يُصَلُّونَ » بیان می کند که خود و فرشتگانش به طور دائم و مستمر بر پیامبر(ص) صلوات می فرستند. (تفسیر التحریر والتنویر، ج ۱۱، جزء ۲۲، ص ۹۷)

بنابراین، مومنان بهتر است که این گونه باشند و صلوات ایشان نیز مستمر و دائمی باشد. چون فعل «صَلُّوا» به متابعت از «يُصَلُّونَ» طلب استمرار در صلوات را در خود دارد.

فرمود: «إِرفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ بِالصَّلَاةِ عَلَى فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِالنِّفَاقِ - بلند صلوات بفرستید که بلند صلوات فرستادن نفاق را از بین می برد.»(فضيلة الصلاة على النبي، ص ۵۶۶)

بر آئینه جمال داور صلوات بر روشنی چشم پیامبر صلوات

بازتاب صلوات بر محمد و آل محمد

امام صادق علیه السلام فرمود: « فَأَكْثَرُوا الصَّلَاةَ عَلَيْهِ فَإِنَّهُ مَنْ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ ص صَلَاةً وَاحِدَةً صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ أَلْفَ صَلَاةٍ فِي أَلْفِ صَفٍّ مِنَ الْمَلَائِكَةِ وَ لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ مِمَّا خَلَقَ اللَّهُ إِلَّا صَلَّى عَلَى ذَلِكَ الْعَبْدِ لِصَلَاةِ اللَّهِ عَلَيْهِ وَ صَلَاةِ مَلَائِكَتِهِ وَ لَا يَرْغَبُ عَنْ هَذَا إِلَّا جَاهِلٌ مَغْرُورٌ وَ قَدْ بَرَّئَ اللَّهُ مِنْهُ وَ رَسُولُهُ - اگر کسی یک بار ذکر صلوات را بگوید، خدای متعال هزار رحمت و صلوات نازل می کند با هزار صف از ملائکه به کسانی که صلوات بر محمد و آل محمد بفرستند. وقتی خدا و ملائکه به فرستنده صلوات رحمت نازل می کنند، همه آنچه خداوند خلق فرموده به آن بنده صلوات می فرستند. » (ثواب الأعمال ، ص ۱۵۴)

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: ذکر صلوات برای از بین بردن گناهان قوی تر است از اثر آب بر آتش. آب چگونه آتش را خاموش می کند، و رحمت بر غضب غالب است، آب بر آتش غالب است. و بعد فرمود: سلام دادن به پیامبر، از آزاد کردن بنده در راه خدا افضل است. اگر صلوات ها ضمیمه با سلام هم بشود که اجرش خیلی بالاست. «اللهم صل و سلم و بارک» برکت بده. و بعد فرمود: محبت پیامبر خدا از جهاد و شهادت در راه خدا افضل است. کسی که محبت پیامبر در قلبش بیاید، افضل از جهاد و شهادت در راه خداست.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود: «أُولَى النَّاسِ بِي فِي يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَكْثَرُهُمْ عَلَى صَلَاةٍ - سزاوارترین، نزدیک ترین افراد به من روز قیامت کسانی هستند که بیش از همه صلوات بر محمد و آل محمد بفرستند.» (جامع الأخبار، ص ۵۹)

قرآن می فرماید: «هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَ مَلَائِكَتُهُ يُخْرِجُكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ - آن خدایی است که بر شما صلوات می فرستد و همچنین فرشتگان صلوات می فرستند تا شما را از ظلمات به سوی نور خارج کند. (احزاب / ۴۳)

از ازل بر همه ذرات جهان تا عرصات

رسد از آبروی آل محمد برکات

وہ چه بدبخت و سیه روست هر آنکس که زِ جہل

بشنود نام محمد نفرستد صلوات

وصلی الله علی محمد و آل محمد